

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä esityispalveluista

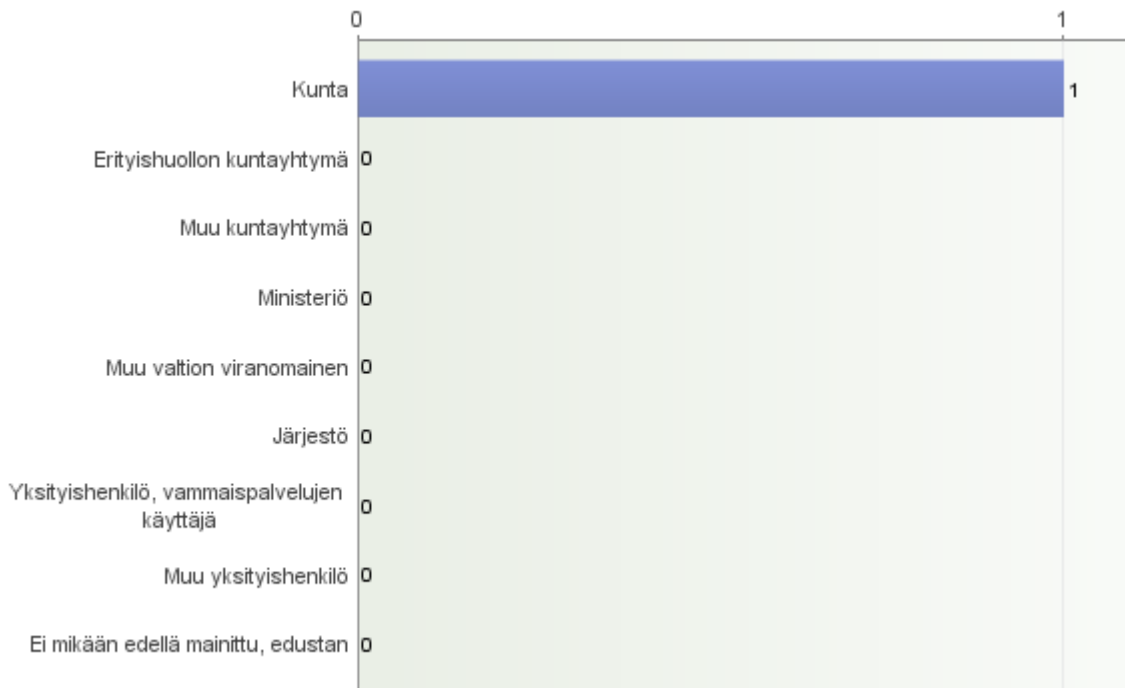
1. 1. Vastaajan taustatiedot

Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti	Organisaatio, jota vastaus edustaa	Mahdollinen tarkennus
Elina	Lindström	elina.lindstrom@lohja.fi	Lohjan kaupunki	

2. 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 3. 1 §:ssä säädetään lain läpileikkaavista periaatteista. Kattaako säännös vammaispalveluille asetetut tavoitteet?

Vastaajien määrä: 1

4. 4. Muita huomioita 1 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

5. 5. Onko 2 §:n perusteella selvää, missä tilanteissa sovelletaan erityislakia?

Vastaajien määrä: 1

6. 6. 2 §:n 3 momentissa säädetään soveltamisalan rajauksesta.

Onko rajausta selkeä?

Vastaajien määrä: 1

7. Onko rajausta tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

8. 7. Muita huomioita 2 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Pitäisi vielä tässä kohtaa tuoda esiin, että tämän lain piiriin on tarkoitus kuulua vain pieni ja rajallinen määrä henkilöitä, eikä sillä voida korvata muussa lainsäädännössä mahdollisesti olevia puutteita palvelujen järjestämisessä.

9. 8. Arvioikaa momenttien tarpeellisuutta lain soveltamisen kannalta.

Palvelutarpeen arviointi sekä palvelujen suunnittelu, toteuttaminen ja toteutumisen seuranta on tehtävä yhteistyössä vammaisen henkilön ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000, jäljempänä asiakaslaki) 9 ja 10 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa vammaisen henkilön ja hänen laillisen edustajansa taikka omaisen tai muun läheisen kanssa.

Vastaajien määrä: 1

10. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

11. Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoja ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa.

Vastaajien määrä: 1

12. Lapsen ja nuoren mielipiteen selvittämisestä säädetään sosiaalihuoltolain 32 §:ssä. Lapselle ja nuorelle on järjestettävä riittävä apu ja tuki tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen.

Vastaajien määrä: 1

13. 9. Muita huomioita 4 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Viittaus asiakaslakiin tässä tarpeeton. Sama kysymys kahteen kertaan.

14. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

15. Vammaisen henkilön palvelutarpeen arvioinnista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

16. Asiakassuunnitelman tekemisestä ja omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 39 ja 42 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

17. Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman yhteydessä tehtävässä monialaisessa yhteistyössä ja palvelujen yhteensovittamisessa noudatetaan, mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Vastaajien määrä: 1

18. 11. Muita huomioita 5 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Nämä viittaukset pitäisi koota yhteen siten, että samassa pykälässä todetaan ne asiat, joissa käytetään sosiaalihuoltolain pykäläiä.

19. 12. Arvioika seuraavia päätöksentekoon ja palvelujen toteuttamiseen liittyviä väittämiä.

Vastaajien määrä: 1

	Kyllä	Ei	Ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Päätöksentekoon liittyvä sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Päätösten toimeenpanon sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Palvelujen laadun määrittämisen ja arvioinnin sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Lasten ja nuorten huomioon ottamisen sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Yhteensä	4	0	0	4	1

20. 13. Muita huomioita 6 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

21. 14. Täydentääkö säännös asianmukaisesti ehdotetussa laissa säädettyjä muita erityispalveluja?

Vastaajien määrä: 1

22. 15. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista valmennusta ja tukea koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai muun lain säännöksiä? (Esim. sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta koskevaa säännöstä)?

Vastaajien määrä: 1

23. 16. Muita huomioita 8 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Perusteluteksteissä oli maininta, että valmennusta ja tukea voidaan antaa muutostilanteissa, joihin oli lueteltu muun ohella päiväkodin ja koulun aloitus. Näissä tilanteissa valmennuksen ja tuen järjestäminen vammaispalvelujen kautta tuntuu sellaiselta palvelulta, joka pitäisi hoitaa joko perheen tai opetuksen kautta. Kyseiset murrosvaiheet kuuluvat kaikkien lasten normaaliin elämään ja niissä tapahtuu paljon ohjausta ja tukea vaativia tapahtumia myös nk. terveillä lapsilla. Perusopetuksen jälkeen voidaan katsoa, että valmennuksen ja tuen järjestäminen olisi vammaispalvelulain mukaista.

24. 17. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

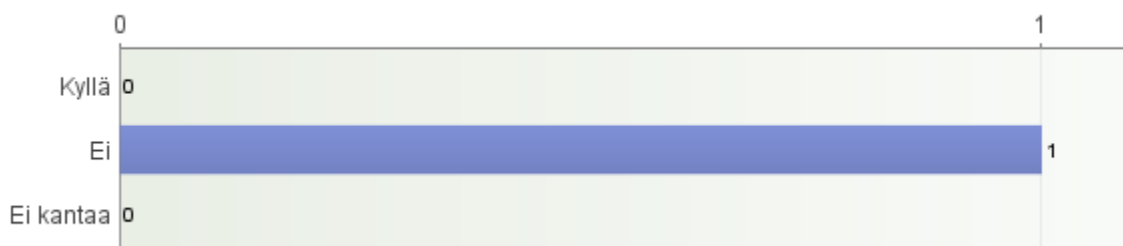

25. 18. Huomioita 9 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

26. 19. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

27. 20. Huomioita 10 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisen henkilön avustajana ei missään tilanteessa tulisi olla omainen, koska omaisen avustamista varten on olemassa järjestelmä eli omaishoidon tuki. Miksi lähisukulaisten välille tulisi luoda työsuhde, kun omaishoidon tuki on nimenomaan tarkoitettu omaisen antaman tuen järjestämistä varten.

28. 21. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

29. 22. Huomioita 11 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen apu tulisi järjestää työntantajamallilla vain tilanteissa, joissa vammainen henkilö on halukas huolehtimaan kaikki työntajan velvoitteet itse. Maakunnalla olisi vain ja ainoastaan maksajan rooli. Vammainen henkilö hankkisi opastuksen ja ohjauksen parhaaksi katsomaltaan taholta, mutta maakunnalla ei tulisi olla velvoitetta sitä hoitaa. Toisena vaihtoehtona olisi maakunnan avustajakeskukset, jotka vastaisivat kaikesta edellä mainitusta toiminnasta.

30. 23. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

31. 24. Huomioita 12 §:n sisältöön.

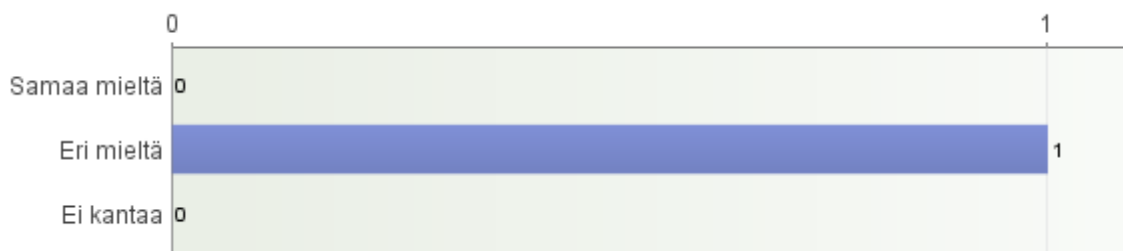
Vastaajien määrä: 1

- Tämä pykälä on muotoiltu erikoisesti, koska siinä ei edetä kevyemmistä palveluista (esim. valmennus ja tuki) "raskaampiin" palveluihin eli palveluasumiseen muualla kuin nk. omassa asunnossa. Tässä on heti toisessa momentissa palveluasuminen, jossa hyvinkin kevyellä ilmaisulla "soveltuvan asunnon ja apua ja tukea välttämättä ja jatkuvaluonteisesti tai vuorokauden eri aikoina" olisi oikeus palveluasumiseen. Omaan asuntoon toteutettavat palvelut mainitaan viimeisessä lauseessa. Tämän pitäisi olla lähtökohta ja siitä tukea lisäämällä voidaan joutua myös sellaiseen vaihtoehtoon, jossa palveluasuminen järjestetään asumis-/asuntoryhmään. Terveystuon palvelujen (edistäminen/ylläpitäminen) maksuttomuus on eriarvoistavaa.

32. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä ehdotetun lain mukaisena

palveluna.

Vastaajien määrä: 1

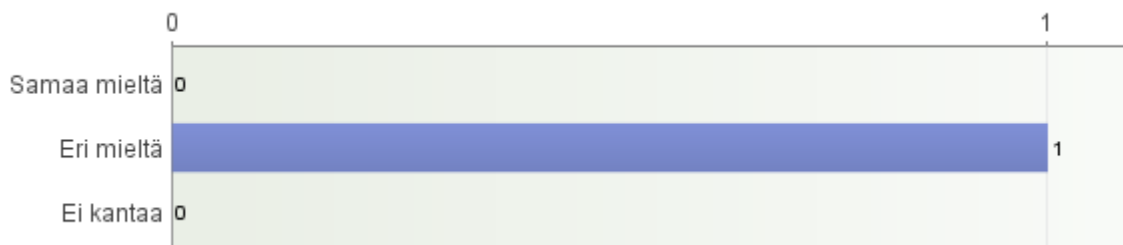
33. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä lastensuojelulain mukaisena avohuollon sijoituksena ilman huostaanottoa.

Vastaajien määrä: 1

34. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä sekä ehdotetussa laissa että lastensuojelulaissa siten, että ehdotettu laki on ensisijainen.

Vastaajien määrä: 1

35. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi tehtävä ilman huostaanottoa avohuollon sijoituksena myös pidemmäksi aikaa.

Vastaajien määrä: 1

36. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi aina tehtävä lastensuojelulain periaatteiden ja säännösten mukaisesti.

Vastaajien määrä: 1

37. 26. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin liittyen tilanteisiin, joissa lapsi asuu erossa vanhemmistaan tai huoltajistaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten tilanne pitää käydä läpi ja vahvistaa sijoitus lainsäädännön kautta. Lapsen sijoittaminen asumaan kodin ulkopuolelle on aina lastensuojelun asia. Vaikka sitä kuinka yritettäisiin kiertää, jos lapsi vammaisuutensa takia sijoitetaan kotinsa ulkopuolelle asumaan, vanhemmat eivät silloin ole pystyneet huolehtimaan niistä velvollisuuksista, joita heille lapsen huollon osalta on tullut lapsen syntymän ja kasvun mukana. Lastensuojelussa otetaan huostaan myös ns. kelpoisten vanhempien (???) lapsia, jotka käyttäytyvät itsetuhoisesti ja/tai ovat muuten vaaraksi itselleen ja muille.

Vammaisen lapsi siis sijoitettaisiin asumaan kodin ulkopuolelle (tai on sijoitettu) siitä syystä, että vanhemmat eivät jaksa häntä hoitaa avohuollon tukitoimien avulla. Samalla tavalla lastensuojelun muissa tilanteissa perheelle ja lapselle on järjestetty avohuollon tukitoimia ja nk. normaalipalveluja (neuvola, kuraattori koululla, perhekeskuksen palvelut, Kelan terapioida jne.) ja näistä kaikista huolimatta lapsi voidaan joutua ottamaan huostaan. Syy on välillä ensisijaisesti lapsessa (mielenterveyden ongelmat, itsetuhoisuus, rikollisuus) tai sitten vanhemmissa, jotka ovat esim. päihteiden käytön takia kyvyttömiä hoitamaan lasta.

Vammaisen lapsen hoitamisen kohdalla vanhemmat voivat laittaa työelämän, toiset lapset, uuden perheen, oman jaksamisensa tms. vammaisen lapsen hoitamisen edelle. He yksinkertaisesti haluavat lapsen pois omasta elämästään syystä tai toisesta. Syyt sinänsä voivat olla täysin ymmärrettäviä, mutta tulos on sama: lapsi toisaalle asumaan. Ja onko vammaisten lasten vanhemmilla aina tällainen takaportti olemassa ilman lastensuojelun mukanaoloa? Ketkä ovat sellaisia vammaisia, joita tämä koskee? Autismin kirjo, mielenterveysongelmat, diabetesta sairastavat, näkövammainen... (Tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka tarvitsee pitkäaikaisen vamman tai sairauden)

Jos vammaisen lapsi sijoitettaisiin vammaispalvelulain perusteella, katsottaisiin, että on olemassa jotenkin "kevyempi" tapa järjestää lapsen repäisy pois kasvuympäristöstään ilman lastensuojelun mainitsemista. Lastensuojelu on muuten hyvä sana tässä tapauksessa, koska siinä nimenomaan ajatellaan asiaa lapsen kannalta. Jos vammaispalveluun luodaan toinen tapa sijoittaa lapsia, asiaa ajatellaan lähinnä muiden kuin lapsen itsensä kannalta. Lapsen näkökulmasta ei ole mitään eroa kohtien "vpl:n mukainen asuminen" tai "huostaanotto" välillä, vaan lapsi joutuu pois omien vanhempiansa, sisarusten, oman kodin asioiden, koulun, koulukaverien, muiden omaisten ja jopa rakkaiden kotieläintensä luota. Lapsi siirtyy yleensä toisten vammaisten ryhmään, yleensä laitospäristöön (perhehoito tulee harvoin kyseeseen kuitenkin ja on itse

asiassa monissa perhehoidon ohjeissakin poissuljettu näiden lasten osalta), hän joutuu vaihtamaan koulua ja koko elinympäristöään.

Lasta hoitavat vaihtuvat hoitajat, oma perhe käy parhaassakin tapauksessa kohtalaisen harvoin katsomassa, eikä lapsi pääse osallistumaan yleensä perheen arkeen, juhliin tai lomaviettoon. Nämä kaikki tukevat sitä, että lapsen kokoaikainen asuminen oman lapsuudenkotinsa ulkopuolella on lastensuojelun asia.

Vammaispalveluista on järjestetty lapsen sijoitusta mm. siitä syystä, että lapsen äiti on perustanut uuden perheen ja saanut kaksi tervettä lasta, joiden hyvinvoinnin hän asettaa autistin teinin edelle.

Vammaispalveluihin ei ole luotu toimintatapoja näihin sijoitustilanteisiin, eikä voi olla yhteiskunnallisesti toivottavaa, että ne luodaan rinnakkaisesti lastensuojelun kanssa tässä lainsäädäntötilanteessa. Lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle, koska vanhemmat eivät syystä tai toisesta jaksa häntä hoitaa täyttää lastensuojelulain 40 §:n kriteerit huostaanotolle:

"Lapsi on otettava sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen huostaan ja järjestettävä hänelle sijaishuolto, jos:

1) puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat vakavasti vaarantaa lapsen terveyttä tai kehitystä;"

Kyllä se asia, että vanhemmat kieltäytyvät enää hoitamasta vammaista lastaan kotona, vaarantaa lapsen terveyttä ja kehitystä.

Jos vammaispalveluihin säädellään lasten sijoituksesta, onko tavoitteena "lopullinen" sijoitus? Ymmärtääkseni lastensuojelu toimii aina siihen suuntaan, että huostaanotto voidaan myös purkaa. Voihan vammaisen lapsen perheessään tapahtua jotain, jolla huostaanotto(jos sitä käytettäisiin), voitaisiin purkaa ja lapsi voisi muuttaa takaisin kotiinsa.

(Lasten ja perheen kanssa toimivien viranomaisten on tuettava vanhempia ja huoltajia heidän kasvatustehtävässään ja pyrittävä tarjoamaan perheelle tarpeellista apua riittävän varhain sekä ohjattava lapsi ja perhe tarvittaessa lastensuojelun piiriin. LSL 2 § 2 mom

Lastensuojelun on tuettava...tukitoimia. Jäljempänä ed mainitussa laissa säädetyin edellytyksin lapsi voidaan sijoittaa kodin ulkopuolelle tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin lapsen hoidon ja huollon järjestämiseksi. LsL 2 § 3 mom)

Lastensuojelulaissa on ihan hyvin määritelty jo asioita ja sinne tulisi lisätä pykälä, jos sieltä ei löydy tähän tilanteeseen sopivia. Lastensuojelua ei kuitenkaan voi järjestää kahden lain perusteella, mihin tämä automaattisesti johtaisi, jos vammaispalvelulakiin sujautetaan sijoitus kodin ulkopuolelle.

Pykäläehdotus vammaispalvelulakiin: Maakunnan on järjestettävä vammaiselle lapselle ja riittävässä määrin myös hänen perheelleen vammaispalvelulain 8 §:n mukaisia palveluja siten, että vammaisella lapsella on mahdollisuus asua yhdessä perheensä kanssa. Jos vammaisen lapsen vanhemmat eivät pysty huolehtimaan lapsensa huolenpidosta esimerkiksi lapsen vaatiman terveydenhuollon takia, siirtyi lapsen huolenpidon ja asumisen arviointi lastensuojelulain mukaan arvioitavaksi.

38. 27. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

39. 28. Huomioita 14 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Perusteluteksteissä mainittu asunnon muutostöiden purkamisen ei voi olla vammaispalvelujen tehtävä. Muuten on kyse siitä, että asunto muutetaan ensin esteettömäksi ja sitten esteelliseksi, eikä se ole vammaispalvelulain tarkoituksen mukaista. Vammaispalvelut voi kuitenkin oman harkinnan mukaan poistaa esim katonosturin tai hissien.

40. 29. Onko lyhytaikainen huolenpito tarpeellinen palvelu?

Vastaajien määrä: 1

41. 30. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) säännöksiä (esim. SHL:n 19 §:n mukaista kotipalvelua koskevaa säännöstä) tai omaishoidon tuesta annettua lakia?

Vastaajien määrä: 1

42. 31. Huomioita 15 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Lyhytaikaista hoitoa tulisi toteuttaa omaishoidon tuen vapaiden kautta. Nämä olisivat lapsilla ja nuorilla aina ensisijaisesti kotiin annettavia palveluja.
Tässä olisi nyt loistava tilaisuus vahvistaa se käytäntö, joka toimii kehitysvammaisten ja autistien koululaisten kohdalla parhaiten eli sivistystoimi järjestää perusopetukseen liittyvänä palveluna aamu- ja iltapäivähoidon. Tämän palvelun kohdalla on todella resurssien tuhlausta kierrättää palvelua vammaispalvelujen kautta. Jos lapsi on jo erityisopetuksessa ja tarvitsee siten erityistä tukea, yksi tuen muoto on aamu- ja iltapäivähoito. Tämä hoito voitaisiin kohdistaa ensisijaisesti niille lapsille, jotka vanhempien työn takia joutuvat järjestämään lapsille hoitoa ennen ja jälkeen koulun.
Kouluissa on valmiina henkilökunta tälle toiminnalle ja sitä on myös siihen käytetty. Kun toiminta tapahtuu kouluilla, tulisi aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan aina olla myös hallinnollisesti koulujen henkilökuntaa.

43. 32. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

44. 33. Huomioita 16 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Tehdäänkö uusi subjektiivinen oikeus eli matkat päivätoimintaan? Miksi asiakas ei käyttäisi asiointimatkojaan tähän?
"Päiväaikainen toiminta sisältää palveluun kuuluvat matkat." Tarkoittaako, että palvelu on aina ostettaessa sellainen, että sen yksi osa on matkat? Toivottavasti näin on, mutta se täytyy kirjoittaa tähän vähän selvemmin.

45. 34. Turvaako säännös vammaisen henkilön liikkumisen?

Vastaajien määrä: 1

46. 35. Muita huomioita 17 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Tämän pykälän suhde sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumisen tuen pykälään on ongelmallinen, koska SHL:ssa sanotaan jo lähes kaikki. Pitäisikö koko palvelu järjestää sitä kautta? Tähän voisi tuoda kuitenkin vaihtoehdoksi tuen auton hankintaa tai leasing-auton. Silloin se olisi todellinen vaihtoehto liikkumisessa.

47. 36. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

48. 37. Huomioita 18 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Opiskelu/työmatkoja ei voida myöntää auton lisäksi. Autoon myönnetty tuki tai leasing-auto on tarkoitettu nimenomaan em. tarkoitukseen, kun vammaisella henkilöllä on runsaasti tarvetta liikkumisen apuvälineelle.

49. 38. Huomioita 19 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Autoon annettavaan tukeen tulisi olla suurempi oikeus silloin, kun se korvaa kuljetuspalvelua. Harkinnanvaraisena sen merkitys voi tulevaisuudessakin jäädä pieneksi, jos merkitystä ei nosteta kuljetuspalvelun rinnalle.

50. 39. Huomioita 3 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

51. 40. Huomioita 4 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

52. 41. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin lakiesitykseen liittyen?

Ei vastauksia.